

Verbetering van de toegang tot de rechter bij grensoverschrijdende zaken *

Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement over het voorstel van de Commissie met het oog op de aanneming van een richtlijn van de Raad tot verbetering van de toegang tot de rechter bij grensoverschrijdende zaken, door middel van gemeenschappelijke minimumvoorschriften betreffende rechtsbijstand en andere financiële aspecten van civiele procedures. (COM(2002) 13 – C5-0049/2002 – 2002/0020(CNS))

(Raadplegingsprocedure)

Het Europees Parlement,

- gezien het voorstel van de Commissie aan de Raad (COM(2002) 13)¹,
 - gelet op het artikel 61, onder c) van het EG-Verdrag,
 - geraadpleegd door de Raad overeenkomstig artikel 67 van het EG-Verdrag (C5-0049/2002),
 - gezien de herziene tekst voor een richtlijn van de Raad (10856/2002 - C5-0423/2002),
 - gelet op artikel 67 en artikel 61, lid 4 van zijn Reglement,
 - gezien het advies van de Commissie juridische zaken en interne markt inzake de voorgestelde rechtsgrondslag,
 - gezien het verslag van de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken en het advies van de Commissie juridische zaken en interne markt (A5-0312/2002),
1. hecht zijn goedkeuring aan het Commissievoorstel, als geamendeerd door het Parlement;
 2. verzoekt de Commissie haar voorstel krachtens artikel 250, lid 2 van het EG-Verdrag dienovereenkomstig te wijzigen;
 3. verzoekt de Raad, wanneer deze voornemens is af te wijken van de door het Parlement goedgekeurde tekst, het Parlement hiervan op de hoogte te stellen;
 4. wenst opnieuw te worden geraadpleegd ingeval de Raad voornemens is ingrijpende wijzigingen aan te brengen in het voorstel van de Commissie;
 5. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

¹ PB C 103 E van 30.4.2002, blz. 368.

Amendement 1
Visum 1

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, met name op **artikel 61**, onder c),

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, met name op **de artikelen 61, onder c) en 65, onder c)**,

Amendement 2
Overweging 2

(2) In artikel 65, onder c), van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap is bepaald dat maatregelen tot afschaffing van de hinderpalen voor de goede werking van civiele procedures, zonedig door bevordering van de verenigbaarheid van de in de lidstaten geldende bepalingen van burgerlijke rechtsvordering, daar ook onder vallen.

Schrappen

Amendement 3
Overweging 3 bis (nieuw)

(3 bis) Voorts heeft de Europese Raad bijeen te Tampere in punt 32 van de conclusies van het voorzitterschap de Raad opgeroepen minimumnormen op te stellen voor de bescherming van slachtoffers van misdrijven en hun recht op schadevergoeding, met inbegrip van de proceskosten.

Amendement 4
Overweging 6

(6) De richtlijn is gericht op alle geschillen in burgerlijke **zaken**, met inbegrip van geschillen op gebied van **het handelsrecht**, het arbeidsrecht en het consumentenrecht.

(6) De richtlijn is gericht op alle geschillen in burgerlijke **en handelszaken**, met inbegrip van geschillen op gebied van het arbeidsrecht en het consumentenrecht, **alsmede van civiele eisen tot schadevergoeding naar aanleiding van strafzaken, die worden ingediend in een civiele procedure.**

Amendement 5
Overweging 13

(13) Indien rechtsbijstand wordt toegekend, moet deze de gehele procedure bestrijken, inclusief de kosten om een uitspraak uitvoerbaar te verklaren of ten uitvoer te leggen; de begunstigde blijft die bijstand ontvangen **wanneer tegen hem beroep wordt ingesteld.**

(13) Indien rechtsbijstand wordt toegekend, moet deze de gehele procedure bestrijken, inclusief de kosten om een uitspraak uitvoerbaar te verklaren of ten uitvoer te leggen; de begunstigde blijft die bijstand ontvangen **totdat de gehele procedure is doorlopen, met inbegrip van de rechtsmiddelen die hij nodig acht om in te stellen en die tegen hem worden ingesteld.**

Amendementen 37 en 6
Artikel 1

Deze richtlijn is gericht op de verbetering van de toegang tot de rechter **bij grensoverschrijdende zaken**, door middel van gemeenschappelijke minimumvoorschriften betreffende rechtsbijstand en andere aspecten van civiele procedures.

De richtlijn heeft betrekking op **alle** civiele **procedures**, ongeacht de rechterlijke instantie die het geschil moet beslechten.

Deze richtlijn is gericht op de verbetering van de toegang tot de rechter door middel van **de vaststelling van** gemeenschappelijke minimumvoorschriften betreffende rechtsbijstand en andere aspecten van civiele procedures.

Zij heeft betrekking op civiele **en handelszaken**, ongeacht de rechterlijke instantie **of het tribunaal** die/**dat** het geschil moet beslechten.

Amendement 8
Artikel 1, alinea 2 bis (nieuw)

Tenzij anders is bepaald wordt in deze richtlijn onder "lidstaat" verstaan alle lidstaten behalve Denemarken.

Amendement 9
Artikel 2, definitie 1

Rechtsbijstand: **alle middelen die iemand ter beschikking worden gesteld teneinde hem de daadwerkelijke toegang tot de rechter te garanderen ingeval zijn financiële middelen niet volstaan om de**

Rechtsbijstand: **daadwerkelijke bijstand van een advocaat en/of een ander, bij wet tot vertegenwoordiging in rechte gerechtigd persoon, teneinde de betrokkene in de pre-contentieuze fase bij**

kosten van het geschil te dragen.

te staan en hem in rechte te vertegenwoordigen, alsook de vrijstelling of de vergoeding van proceskosten.

Amendement 10
Artikel 2, definitie 2

Civiele procedure: elk geschil op het gebied van *burgerlijk recht, met inbegrip van* het handelsrecht, het arbeidsrecht en consumentenrecht.

Civiele procedure: elk geschil op het gebied van *burgerlijke en handelszaken, daaronder begrepen* het arbeidsrecht en consumentenrecht. *Deze richtlijn heeft geen betrekking op fiscale zaken, douanezaken of administratief-rechtelijke zaken.*

Amendement 11
Artikel 2, definitie 3

Kosten van het geschil: de met het proces verband houdende kosten en het honorarium van de advocaat.

Kosten van het geschil: de met het proces verband houdende kosten en het honorarium van de advocaat *en van de overige personen naar wie wordt verwezen in definitie 1.*

Amendement 12
Artikel 2, definitie 3 bis (nieuw)

Voor rechtsbijstand in aanmerking komende personen: alle natuurlijke personen en de in artikel 15 bedoelde rechtspersonen.

Amendement 13
Artikel 3, alinea 1

Elke natuurlijke persoon die als eiser of verweerder betrokken *is* bij een burgerrechtelijk geschil heeft recht op adequate rechtsbijstand wanneer zijn middelen in de zin van artikel 13 niet toereikend zijn om zijn rechten voor de rechter te doen gelden, onverminderd de bepalingen van artikel 14.

Elke voor rechtsbijstand in aanmerking komende persoon die als eiser of verweerder betrokken is bij een burgerrechtelijk geschil heeft recht op adequate rechtsbijstand wanneer zijn middelen in de zin van artikel 13 niet toereikend zijn om zijn rechten voor de rechter te doen gelden, onverminderd de bepalingen van artikel 14.

Amendement 14

Artikel 3, alinea 2

Rechtsbijstand omvat met name de daadwerkelijke bijstand van een advocaat en/of een ander, bij wet tot vertegenwoordiging in rechte gemachtigd persoon, teneinde de betrokkene in de precontentieuze fase bij te staan en hem in rechte te vertegenwoordigen, alsook de vrijstelling of de vergoeding van de proceskosten.

Schrappen

Amendement 15
Artikel 3, alinea 2 bis (nieuw)

Elke natuurlijke persoon die slachtoffer is geworden van een misdrijf in een andere lidstaat dan waar hij gewoonlijk verblijft, heeft onder die in deze richtlijn bedoelde voorwaarden recht op adequate rechtsbijstand ter verkrijging van een schadevergoeding, met inbegrip van proceskosten.

Amendement 16
Artikel 5, alinea 2

Bij deze kosten gaat het met name om kosten van tolken en vertalingen en om reiskosten, voor zover de fysieke aanwezigheid van de betrokken partijen ter zitting verplicht is.

Deze kosten omvatten onder meer:

- de betaling van honoraria van plaatselijke advocaten en eventuele rechtbankkosten in de lidstaat waar de zaak wordt behandeld;***
- de kosten van een tolk;***
- de vertaling van de relevante documenten;***
- reiskosten, hetzij voor de aanwezigheid van de partijen of getuigen ter zitting, hetzij voor persoonlijke ontmoetingen tussen cliënt en advocaat in de plaats waar de zaak wordt behandeld, of tussen de partijen en hun advocaten, mits deze kosten naar behoren worden gerechtvaardigd en van tevoren goedkeuring is verleend door de betalende instantie en voor zover de rechter de fysieke aanwezigheid van de betrokken partijen ter zitting verplicht stelt.***

Amendement 17
Artikel 5, alinea 3

De lidstaat **van verblijf van** de aanvrager van de rechtsbijstand **kent rechtsbijstand toe om de kosten te dekken die in die lidstaat worden gemaakt, in het bijzonder voor de bijstand van een lokale advocaat.**

De lidstaat **waar** de aanvrager van de rechtsbijstand **verblijft of waar hij gewoonlijk verblijft, kent een vergoeding voor de kosten van rechtsbijstand toe.**

Amendement 18
Artikel 7, alinea 1

De rechtsbijstand wordt ook aan de begunstigde toegekend om de kosten te dekken **om een uitspraak** in de lidstaat waar de zaak wordt behandeld, **uitvoerbaar te verklaren of** ten uitvoer te leggen, onverminderd het bepaalde in artikel 3, lid 3.

De rechtsbijstand wordt ook aan de begunstigde toegekend om de **proceskosten te dekken als bepaald in artikel 2, totdat alle fasen van de procedure zijn doorlopen, met inbegrip van de behandeling van de rechtsmiddelen die hij nodig acht om in te stellen en die tegen hem worden ingesteld, alsmede van de nodige stappen** om de uitspraak in de lidstaat waar de zaak wordt behandeld ten uitvoer te leggen, onverminderd het bepaalde in artikel 3, derde alinea.

Amendement 19
Artikel 7, alinea 3

De begunstigde blijft rechtsbijstand genieten **ingeval** tegen hem een rechtsmiddel wordt ingesteld. **Indien de begunstigde een rechtsmiddel instelt,** wordt het verzoek om rechtsbijstand opnieuw behandeld.

De begunstigde blijft rechtsbijstand genieten **zowel wanneer hij een rechtsmiddel instelt alsook wanneer** tegen hem een rechtsmiddel wordt ingesteld. **In dit laatste geval** wordt het verzoek om rechtsbijstand opnieuw behandeld. **De lidstaat waar de zaak wordt behandeld mag overgaan tot herziening van de voorwaarden die aanleiding hebben gegeven tot de toekenning van de rechtsbijstand na afloop van elk van de fasen van de procedure.**

Amendement 20
Artikel 8, alinea 3

De lidstaten voeren de mogelijkheid in om beroep in te stellen tegen een besluit waarbij

De lidstaten voeren de mogelijkheid in om **ten minste dan** beroep in te stellen tegen een

het verzoek om rechtsbijstand wordt afgewezen.

besluit waarbij het verzoek om rechtsbijstand wordt afgewezen, *wanneer in de zaak een beroep kan worden ingesteld.*

Amendement 21
Artikel 8 bis (nieuw)

Artikel 8 bis

Aanwijzing van nationale autoriteiten

In grensoverschrijdende zaken wijst iedere lidstaat de nationale autoriteit of autoriteiten aan die bevoegd zijn een aanvraag om rechtsbijstand in te dienen (verzoekende autoriteit) of te ontvangen (ontvangende autoriteit).

De lidstaten geven de na(a)m(en) en het volledige adres van de in lid 1 bedoelde autoriteiten door aan de Commissie, onder vermelding van:

a) de communicatiemiddelen waarover zij beschikken;

b) hun talenkennis.

Hierbij geven de lidstaten aan in welke officiële talen van de Europese Unie zij de aanvraag gedaan door de bevoegde autoriteiten van een andere lidstaat inzake rechtsbijstand en daaraan gerelateerde documenten, zullen accepteren.

De lijsten zullen worden bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen.

Amendement 22
Artikel 9, alinea 1

Aanvragers van rechtsbijstand die hun gewone verblijfplaats hebben in een andere lidstaat dan die waar de zaak wordt behandeld, kunnen een verzoek om rechtsbijstand indienen in de lidstaat van hun gewone verblijfplaats.

Aanvragers van rechtsbijstand die hun gewone verblijfplaats hebben in een andere lidstaat dan die waar de zaak wordt behandeld, kunnen een verzoek om rechtsbijstand indienen *bij de bevoegde autoriteit(en)* in de lidstaat van hun gewone verblijfplaats.

Amendement 23
Artikel 9, alinea 2

De bevoegde autoriteiten van de lidstaat van verblijf zenden dit verzoek binnen **acht** dagen aan de bevoegde autoriteiten van de lidstaten waar het verzoek wordt behandeld.

De bevoegde autoriteiten van de lidstaat van verblijf **waarborgen een zo transparant mogelijke behandeling van het verzoek en** zenden dit verzoek binnen **tien** dagen, **te rekenen vanaf het moment waarop het standaardformulier dat wordt gebruikt in de procedure met betrekking tot rechtsbijstand deugdelijk is ingevuld**, aan de bevoegde autoriteiten van de lidstaten waar het verzoek wordt behandeld.

Amendement 24
Artikel 9, alinea 5

De verzendende autoriteiten kunnen weigeren een **kennelijk niet-ontvankelijk** verzoek door te sturen, **in het bijzonder** wanneer **het niet om een civiele procedure gaat**.

De verzendende autoriteiten kunnen weigeren een verzoek **gedaan door een bevoegde autoriteit** door te sturen wanneer:

a) het een kennelijk niet ontvankelijk verzoek betreft;

b) het verzoek buiten de werkingssfeer van de richtlijn valt.

In die gevallen is artikel 8, tweede en derde alinea van overeenkomstige toepassing. Elk afwijzingsbesluit wordt met redenen omkleed. De lidstaten voeren de mogelijkheid in om beroep in te stellen tegen een besluit waarbij het verzoek om rechtsbijstand wordt afgewezen.

Amendement 25
Artikel 9, alinea 6

De verzoeken om rechtsbijstand die overeenkomstig de procedure van deze richtlijn worden verzonden, worden gesteld in de taal van de ontvangende **autoriteit** of in een andere taal die door die **autoriteit** wordt geaccepteerd.

De verzoeken om rechtsbijstand die overeenkomstig de procedure van deze richtlijn worden verzonden, worden gesteld in de **officiële** taal van de ontvangende **lidstaat** of in een andere taal die door de **lidstaat** wordt geaccepteerd.

Amendement 26
Artikel 9, alinea 7

De bepalingen van deze richtlijn komen in de plaats van de Europese Overeenkomst inzake het verzenden van verzoeken om rechtsbijstand die in 1977 te Straatsburg is ondertekend, voor zover het de betrekkingen tussen de lidstaten betreft.

Schrappen

Amendement 27
Artikel 10

Artikel 10

Schrappen

Kennisgeving aan de Commissie

De lidstaten dienen bij de Commissie de lijst in van de autoriteiten die bevoegd zijn voor de verzending en de ontvangst van de verzoeken. Deze lijst wordt in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen bekendgemaakt.

De lidstaten dienen bij de Commissie de lijst in van de officiële talen van de Europese Unie waarin, naast de eigen taal of talen, de verzoeken om rechtsbijstand die naar de betrokken autoriteiten worden gezonden, mogen worden gesteld.

Amendement 28
Artikel 12

De lidstaten zorgen ervoor dat verzoeken om rechtsbijstand die worden ingediend door personen die niet verblijven in de lidstaat waar de zaak wordt behandeld, **binnen een redelijke termijn vóór de zitting** worden behandeld.

De lidstaten zorgen ervoor dat verzoeken om rechtsbijstand die worden ingediend door personen die niet verblijven in de lidstaat waar de zaak wordt behandeld, **binnen een zo kort mogelijke termijn** worden behandeld. **Zij mogen overgaan tot opschorting van de procedure, totdat er uitsluitel is over het verzoek om rechtsbijstand.**

Amendement 29
Artikel 13, alinea 1

De lidstaten kennen rechtsbijstand toe aan ***natuurlijke*** personen die partij zijn bij een in hun jurisdictie vallend geschil en die de kosten van het geschil niet kunnen dragen wegens hun persoonlijke financiële *toestand*.

De lidstaten kennen rechtsbijstand toe aan personen ***zoals bedoeld in artikel 3, alinea 1*** die partij zijn bij een in hun jurisdictie vallend geschil en die de kosten van het geschil niet kunnen dragen wegens hun persoonlijke financiële *situatie, om hun de toegang tot de rechter te waarborgen*.

Amendement 30
Artikel 13, alinea 3

De aanvrager van de rechtsbijstand die ***niet voldoet aan de voorwaarden van het voorgaande lid***, kan *evenwel* het bewijs leveren dat hij de kosten van het geschil niet kan dragen, met name als gevolg van de verschillen in de kosten van levensonderhoud tussen de lidstaat van verblijf en de lidstaat waar de zaak wordt behandeld, in welk geval hem rechtsbijstand wordt toegekend.

De aanvrager van de rechtsbijstand die ***boven deze inkomensgrens uitkomt, wordt rechtsbijstand toegekend, wanneer*** hij het bewijs ***kan*** leveren dat hij de kosten van het geschil niet kan dragen, met name als gevolg van de verschillen in de kosten van levensonderhoud tussen de lidstaat van verblijf en de lidstaat waar de zaak wordt behandeld.

Amendement 31
Artikel 13, alinea 4

De aanvrager van de rechtsbijstand wordt geacht de kosten van het geschil te kunnen dragen indien hij in een bepaalde zaak ***een beroep kan doen op particuliere financieringsmechanismen op grond waarvan het honorarium van de advocaat*** niet verschuldigd is ***ingeval hij het proces verliest*** en de met het proces verband houdende kosten in dit geval door een derde worden gedragen.

De aanvrager van de rechtsbijstand wordt geacht de kosten van het geschil te kunnen dragen indien hij in een bepaalde zaak ***recht heeft op betaling van genoemde kosten op grond van een verzekeringspolis of een ander privaatrechtelijk instrument. Als zodanig wordt beschouwd een overeenkomst op grond waarvan de begunstigde het honorarium van zijn advocaat bij een ongunstige uitspraak*** niet verschuldigd is en de met het proces verband houdende kosten in dit geval door een derde worden gedragen, ***mits deze overeenkomst niet verboden is in de lidstaat waarin de aanvrager woonachtig is noch in de lidstaat waar de zaak wordt behandeld***.

Amendement 32

Artikel 16

Rechtsbijstand wordt ook toegekend bij buitengerechtelijke beslechting van geschillen wanneer het gebruik van een dergelijk middel *bij* wet wordt *bevorderd* of wanneer de partijen bij het geschil door de rechter naar een dergelijk middel zijn verwezen.

Rechtsbijstand wordt ook toegekend bij buitengerechtelijke beslechting van geschillen wanneer het gebruik van een dergelijk middel *door de* wet wordt *gestimuleerd* of wanneer de partijen bij het geschil door de rechter naar een dergelijk middel zijn verwezen.

Wanneer rechtsbijstand ook wordt toegekend bij buitengerechtelijke procedures, moeten deze procedures in overeenstemming zijn met de beginselen als bedoeld in aanbeveling 98/257/EG van de Commissie van 30 maart 1998 betreffende de principes die van toepassing zijn op de organen die verantwoordelijk zijn voor de buitengerechtelijke beslechting van consumentengeschillen¹.

¹ *PB L 115 van 17.4.1998, blz. 31.*

Amendement 34 Artikel 17, alinea 1

De lidstaten voorzien erin dat de in het gelijk gestelde partij recht heeft op een billijke, gedeeltelijke of volledige terugbetaling van de kosten van het geschil door de in het ongelijk gestelde partij.

De lidstaten voorzien erin dat de in het gelijk gestelde partij recht heeft op een *redelijke en* billijke terugbetaling van de kosten van het geschil door de in het ongelijk gestelde partij. *Voorts voorzien de lidstaten erin dat de in het ongelijk gestelde partij of partijen de proceskosten volledig of gedeeltelijk moeten terugbetalen. Zij kunnen deze verplichte terugbetaling laten afhangen van de vraag of de in het ongelijk gestelde partij of partijen hebben gehandeld in onredelijkheid.*

Amendement 35 Artikel 19

De bepalingen van deze richtlijn verhinderen niet dat de lidstaten bepalingen invoeren die gunstiger zijn voor de

De bepalingen van deze richtlijn verhinderen niet dat de lidstaten bepalingen invoeren die gunstiger zijn voor de aanvragers *en ontvangers* van

aanvragers van rechtsbijstand.

rechtsbijstand.

Amendement 36
Artikel 19 bis (nieuw)

Artikel 19 bis

Voorrang op andere overeenkomsten

Deze richtlijn heeft in de betrekkingen tussen lidstaten voorrang op tussen lidstaten gesloten bilaterale en multilaterale overeenkomsten, daaronder begrepen:

- de Overeenkomst van Straatsburg van 1977, inzake het verzenden van verzoeken om rechtsbijstand;*
- het Verdrag van Den Haag van 25 oktober 1980, inzake toegang tot de rechter in internationale gevallen.*